

14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTİNGİ GÖZLEM RAPORU

**İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR ŞUBESİ**

**14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTİNGİ
GÖZLEM RAPORU**

1986

16 TEMMUZ 2012

14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTINGİ GÖZLEM RAPORU

GİRİŞ:

Bölgemizde yıllar boyu süren çatışmalı sürecin yarattığı tahribat ve yaşanan insan hakları ihlallerini her fırsatta dile getirmeye, yaşanan bu sorunların ülkeyi nasıl bir kaos ortamına sürüklediğine vurgu yapmaya çalıştık. Ancak 14 Temmuz günü kentimiz Diyarbakır'da ortaya çıkan manzara, nasıl bir sorunsalın içerisinde olduğumuzu bize bir kez daha gösterdi. Diyarbakır'da 14 Temmuz günü BDP ve DTK tarafından "Özgürlük İçin Demokratik Direniş" sloganıyla bir miting yapılmak istendi. Yaklaşık bir ay önce kararı alınan ve kapsamlı bir kitlesellikle yapılmak istenen miting, etkinliğin yapılacağı günden 10 gün önce Diyarbakır Valiliği tarafından "Miting gününün geçtiğimiz yıl Silvan'da yaşanan çatışmanın yıldönümü olduğu" gerekçesiyle yasaklandı. Tamamen soyut bir gerekçeye dayandığını düşündüğümüz bu yasaklama kararı bu kenti ve dolayısıyla bütün bölgeyi 10 gün boyunca ciddi bir gerginliğe sevk etti.

Valiliğin yasaklama kararına rağmen mitingin düzenleyicileri, her şeye rağmen belirlenen günde mitingin yapılacağını belirterek, yasağı tanımayacaklarını deklere etti. Bizler gerek İnsan Hakları Derneği olarak, gerekse de kentteki tüm sivil toplum örgütleriyle ortaklaşa yaptığımız açıklamalarda, mitinge yönelik yasak kararının antidemokratik olduğunu ve yasağın bir an önce geri alınmasını talep ettik. Ancak Diyarbakır Valiliği, bu kentin dinamikleri sayılan onlarca sivil örgütünün ve yüzbinlerce halkın bu talebini hiçe sayarak, yasağında ısrar etmiştir.

Bu kararın sonucunda kentimiz Diyarbakır, olağanüstü hal dönemlerini de geride bırakan adeta sıkıyönetim rejimlerinde görülebilecek bir atmosferi yaşamıştır. Kent, dışarıdan getirilenlerle birlikte sayısı 10 bini aşan polis gücüyle tamamen ablukaya alınmış, şehre girişler yasaklanmış, her mahalle, her cadde, her sokak polisler tarafından adeta işgal edilmiştir. Miting saati yaklaştığında ise, şehir resmen savaş alanına çevrilmiş, hareket halindeki herkese yönelim ve saldırı gerçekleştirilmiştir. Bunun sonucunda onlarca kişi gözaltına alınırken, yüzleri bulan kişi de yaralanmıştır. Yaralananların başında ise polisin direk hedefi haline getirilen halkın seçilmiş temsilcileri olan milletvekilleri ve belediye başkanları olmuştur.

GÖZLEM ve TESPİTLER:

İnsan Hakları Derneği olarak, yakından takip ettiğimiz 14 Temmuz mitingini ve yaşanan olayları yerinde gözlemlemek amacıyla Yönetim Kurulu Üyelerimizden oluşturduğumuz gözlemci heyetiyle sabah saatlerinden itibaren kent genelinde gözlemler yaptık, tespitlerde bulduk.

Gözlem ve tespitlerimiz sonucu ve resmi kaynaklar ile basın yayın organlarından aldığımız veriler sonucunda ortaya çıkan tespitlerimiz şunlardır;

GÜVENLİK GÜÇLERİNİN ÖNLEMLERİ ve YASAKLAMALAR:

*BDP ve DTK tarafından yaklaşık bir ay önce yapılacağı deklere edilen "Özgürlük İçin Demokratik Direniş Mitingi" Diyarbakır Valiliği tarafından çeşitli gerekçelerle yasaklanmıştır. Bu yasak başlı başına düşünce ve ifade özgürlüğü önünde büyük engel teşkil etmiştir. Bu yasakla halkın en doğal hakkı olan meydanlarda kendini ifade etme özgürlüğü elinden alınmıştır.

*Miting günü olan 14 Temmuz'dan bir gün önce kente birçok ilden takviye polis gücü getirilmiş, şehrin giriş çıkışları kontrol altına alınmış, kent merkezi de adeta kuşatılmıştır.

*Miting öncesi olan 13 Temmuz akşamı polis anons araçlarıyla mahalleleri dolaşarak, halkı mitinge katılmamaları, aksi takdirde haklarında yasal işlem başlatılacağı yönünde tehdit etmiştir.

14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTINGİ GÖZLEM RAPORU

*Yine miting öncesi gece bazı evlere baskın yapan polis, 6 kişiyi gözaltına almıştır. Baskınlarda ev halkına hakaret edilmiş, şiddet uygulanmıştır.

*Mitingin yapılacağı günün sabahı kent merkezinde yaptığımız gezi ve gözlem sonucunda tüm şehrin özel hareket polisleri, çevik kuvvet ve sivil polislerin kontrolüne alındığı, bazı semtlerde; örneğin Koşuyolu Sementi'nde her dükkanın başına bir veya iki polis gelecek şekilde polis konuşlandırıldığı, karadan alınan önlemlerin yanında havadan da sürekli olarak polis helikopterinin gezdiği, mitingin yapılacağı İstasyon Meydanına çıkan bütün yolların trafiğe kapatıldığı, oradan geçecek yurttaşların yönünün değiştirilerek başka yönle yönlendirildiği tespit edilmiştir.

*Sıkıyönetimi andıran bu önlemler sonucunda, kent genelinde araçlar durdurularak aramadan geçirildiği, yapılan GBT araştırmaları sonucu bazı şahısların gözaltına alındığı, bazı vatandaşların gözaltına alınmaksızın alıkonulduğu, birlikte seyahat eden herhangi bir grubun durdurularak "neden bir arada gezdikleri" şeklinde sorgulandığı, bu uygulamalara karşı çıkanların şiddete maruz kaldığı gözlemlenmiştir.

*Mitingde seyyar satıcılık yaparak geçimini sağlamak isteyen bir seyyar satıcının dahi tablasıyla birlikte alıkonulduğu, satmak istediği puşi, flama ve renkli eşarlara el konulduğu görülmüştür.

*Miting sabahı kentin birçok noktasıyla birlikte BDP İl binası da polis ablukasına alınmış, partiye gitmek isteyen birçok vatandaşın engellendiği görülmüştür.

*Kentın en işlek yerlerinden biri olan Koşuyolu Parkı'nda dinlenmek için bulunan halka polis müdahalede bulunmuş, vatandaşlar park dışına çıkarılarak, parka kimsenin girmesine izin verilmemiştir.

*Mitinge katılmak için çevre illerden gelen vatandaşlar şehir çıkışlarında engellenmiş, bazı vatandaşlar gözaltına alınırken, birçok araca da çeşitli bahanelerle cezalar kesilmiştir.

Çevre illerden Diyarbakır'a gelmek isteyenlere yönelik engellemeler şunlardır:

-PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın ablası Fatma Öcalan, Diyarbakır'da düzenlenecek olan mitinge gitmek isterken, polislerce engellenmiş, araçları bağlanmış ve Diyarbakır'a gitmelerine izin verilmemiştir.

-DİSK/Genel-İş Urfa Şube Başkanı Sadık Demir, Diyarbakır'a gitmek istediği için polisler tarafından aracının eksik evrakı olduğu gerekçesiyle arabasına el konulmuştur.

-Urfa'nın Suruç İlçesi'nden yola çıkan çok sayıda yurttaş, Urfa çıkışındaki kontrol noktasında durdurularak geçişlerine izin verilmemiş, polisin burada halka hakaret ve tehditlerde bulunarak şiddet uyguladığı ve araçları bağladığı ileri sürülmüştür.

-Antep'in Nizip İlçesi'nden Diyarbakır'a gitmekte olan vatandaşlar, Urfa çıkışındaki kontrol noktasında durdurulmuş, aramadan geçirilmiş ve geçişlerine izin verilmemiştir. Ayrıca burada araç sahiplerine yüklü miktarlarda cezalar kesilirken, 4 kişinin de gözaltına alındığı öğrenilmiştir.

-Adana ve Mersin'den Diyarbakır'a gitmek isteyen vatandaşların da Urfa'daki kontrol noktasında durdurularak geçişlerine izin verilmemiştir.

-Adıyaman'dan Diyarbakır'a yola çıkan yurttaşların araçlarına Adıyaman çıkışında el konulmuş, vatandaşların il dışına çıkmalarına izin verilmemiştir.

-Miting için Batman'dan yola çıkan bazı vatandaşların araçları durdurularak, Diyarbakır'a gitmelerine izin verilmemiştir. Öte yandan Batman'dan Diyarbakır'a gelen tren de polis

14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTINGİ GÖZLEM RAPORU

tarafından durdurulmuş ve içindeki yolcular kent girişinde indirilerek kente girişlerine izin verilmemiştir.

-Bismil'den Diyarbakır'daki mitinge katılmak için yola çıkan yurttaşlar, Diyarbakır girişinde bulunan Sabri Petrol'de durdurularak, araçlarının kente girmelerine izin verilmemiştir.

-Şırnak'tan mitinge katılma için sabah saatlerinden itibaren yola çıkan yurttaşlar il çıkışında polis tarafından durdurularak, il dışına çıkışlarına izin verilmemiştir.

-Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde konvoy halinde yola çıkan vatandaşlar, Düzova askeri arama noktasında durdurularak, geçişlerine izin verilmemiştir.

-Şırnak'ın Silopi İlçesi'nden konvoy halinde Diyarbakır'a gitmek isteyen çok sayıda vatandaş, BOTAS arama noktasında askerlerin engeline takılmış, vatandaşların geçişlerine izin verilmemiştir.

-Şırnak'ın İdil İlçesi'nden yola çıkan yurttaşlar da kent çıkışında polis tarafından durdurularak, engellenmiştir.

OLAYLARIN BAŞLANGICI ve MÜDAHALELER:

*Kent genelinde polisin önlemleri ve engellemeler, öğlen saatlerinde havanın daha da gerilmesine yol açmış, saat 14.00 civarında yer yer çatışmalar başlamıştır.

*İlk olarak BDP il binasından İstasyon Meydanı'na gitmek isteyen ve aralarında BDP ve DTK Eşbaşkanları, milletvekilleri, belediye başkanları, sanatçılar, aydınlar ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin bulunduğu çok sayıda kişi, il binası çıkışında polisin engeline takılmış, hareket etmek isteyen parti otobüsü polis panzerleri tarafından engellenmiştir. Otobüsün geçişine izin verilmemesi sonrası araçtan inerek yürüyüşle alana gitmek isteyen BDP'li seçilmişler ve beraberindekiler, Bayındırlık Caddesi üzerinde tekrar polisin engeline takılmış, yürümekte ısrar eden BDP'liler polisin şiddetine maruz kaldığı görülmüştür.

*Engelleme ardından BDP il binasından kentin çeşitli noktalarına dağılarak, halkla birlikte İstasyon Meydanı'na yürümek isteyen BDP'lilere ve halka 10 ayrı noktada müdahalede bulunulmuştur.

*En büyük müdahalenin yaşandığı Ofis Sementi'nde polis adeta sıkıyönetim ilan ederek, tüm vatandaşların hareket serbestisini kısıtlamış, gruplar halinde dolaşanlara gaz bombaları, tazyikli su ve coplarla müdahalede bulunduğu gözlemlenmiştir. Miting saatinin yaklaşmasıyla birlikte polisin bu müdahalesi daha da sertleşmiş, Ofis sementi bir anda gaz bulutunun içerisinde kalmıştır.

*Atılan gaz bombaları evlere, işyerlerine ve araçlara isabet etmiş, bunun sonucunda Gevran Caddesi üzerindeki bir sokakta bir araç atılan gaz bombasının arka camdan içeri girmesiyle tamamen yanarak kül olmuştur. Her ne kadar resmi açıklamalarda ve bazı basın yayın organlarında yayınlanan haberlerde bu aracın göstericiler tarafından yakıldığı ileri sürülmüşse de, aracın polisin attığı gaz fişeği sonucu yandığı bizzat bizler tarafından tespit edilmiş, kayıt altına alınmıştır.

*Polisin Ofis Sementi'nde gerçekleştirdiği müdahale adeta bir sokak işkencesine dönüşmüş, Gevran Caddesi ve ara sokakları, Ekinciler Caddesi ve ara sokakları, Konukevi civarı, Ofis-Bağlar bağlantı noktası ve İç Ofis ile Sanat Sokağı adeta savaş alanına dönüşmüştür. Sanat Sokağı'ndaki kafelerde oturan vatandaşların üzerine gaz bombaları atılmış, sokağın tamamen insandan arındırıldığı görülmüştür. Polisin Sanat Sokağı'nda bulunan caminin içine dahi girerek, burada gençleri tartakladığı ve gözaltına aldığı tespit edilmiştir.

14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTINGİ GÖZLEM RAPORU

*Koşuyolu Parkı ve civarından İstasyon Meydanı'na gitmek isteyen vatandaşlar, polisin engeliyle karşılaşmış, polis buradaki gruplara sert müdahalede bulunmuştur. Ayrıca Bağlar Körhat Mahallesi'nde toplanan gruplara polis gaz bombası ve tazyikli suyla müdahalede bulunmuştur.

*Şehitlik Sempti'nden İstasyon Meydanı'na çıkan bütün yollar polis tarafından kapatılırken, bu mahallelerden alana girmek isteyen vatandaşlara polis tarafından müdahalede bulunulmuştur.

*İstasyon Meydanı'na yakın mesafede bulunan Sümerpark'ta çok sayıda kişi meydana giriş yapmak istemiş, polis buradaki halka sert müdahalede bulunarak, alana girişlerine izin vermemiştir.

*Sur ilçesinden alana gitmek isteyen ve aralarında BDP Milletvekilleri Ayla Akat, Sırrı Sakık ve İdris Baluken'in bulunduğu gruba da, polis sert müdahalede bulunmuş, müdahale sırasında milletvekili Ayla Akat Ata, direk hedef alınarak, tazyikli suya maruz bırakılmış ve yaralanmıştır.

*DTK Eşbaşkanı Aysel Tuğluk ile BDP Eş Başkanları Selahattin Demirtaş, Gültan Kışanak, BDP'li vekiller ve Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in de aralarında bulunduğu kitleye polis sert müdahalede bulunurken, seçilmiş vekil ve belediye başkanlarından birçoğunun sert müdahale sonucu yaralandığı görüldü.

*Polisin helikopterlerden ve zırhlı araçlardan attığı gaz bombalarının yanında orantısız gücü daha da ileriye taşıyarak, yer yer gerçek mermi kullanarak, vatandaşları dağıtmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

*Polisin gerçekleştirdiği müdahaleler arasında dikkat çeken noktalardan biri de, onlarca polisin gazdan ve tazyikli sudan korunmak için camilere giren yurttaşlara cami içerisinde müdahalesini sürdürmesi ve camilerin içine gaz bombası atması oldu. Ofis Sanat Sokağı'ndaki Abdulcelil Camii ile İstasyon Meydanı'ndaki camiye polisin sert müdahalede bulunarak, camide bulunan vatandaşlara şiddet uyguladığı görülmüştür.

GÖZALTI İŞLEMLERİ:

*Yaşanan tüm bu olaylar neticesinde çok sayıda kişi polisin şiddeti sonucu yaralanırken, onlarca kişi de gözaltına alınmıştır.

*Dicle Haber Ajansı'nın geçtiği görüntülere göre, şiddetin dozunu artıran polis, bir genci önce ayaklar altına aldı, üstünü parçaladı, ellerini arkadan kelepçeledi daha sonra da caminin duvarına yapıştırarak çıplak sırtına arka arkaya coplar indirdiği görülmüştür.

*Kameralara yansıyan görüntülerden birinde de polisin caminin avlusunda oturan genç bir kadını elleriyle taciz ettiği, daha sonra genç kadının gözaltına aldığı tespit edilmiştir.

*Ofis Sempti'nde gaz bombaları ve tazyikli suyla yapılan müdahale sırasında başına gaz bombası isabet eden bir yurttaşın yaralı halde gözaltına alındığı gözlemlenmiştir.

*Ofis Sempti'nde bulunan polis merkezinin önünden geçen bir aracı durduran polislerin araçta bulunan 5 kişiyi gözaltına aldığı tespit edilmiştir.

14 TEMMUZ 2012 DİYARBAKIR MİTINGİ GÖZLEM RAPORU

*Gözaltı işlemlerinden basın mensupları da nasibini alarak, DİHA muhabirleri Mahsum Sağlık ve Mehmet Begüm Ekinciler Caddesi üzerinde bürolarına giderken polis tarafından gözaltına alınmıştır.

*Kent genelindeki olaylarda yaralanan birçok vatandaşı hastanelere taşıyan ambulanslar polis tarafından durdurularak, yaralılar gözaltına alınmak istenirken, Devlet Hastanesi'nde yaptığımız incelemede, buraya getirilen yaralıların büyük kısmının tedavileri yapıldıktan sonra polis tarafından gözaltına alındığı görülmüştür.

*Diyarbakır Valiliği'nin yaptığı açıklamaya göre, kent genelinde yaşanan olaylarda 87 kişi gözaltına alınmıştır.

YARALANMALAR:

Yaşanan olaylar sonrası gerek kent merkezinde yaptığımız gözlem ve tespitler, gerekse de hastaneleri bizzat dolaşarak edindiğimiz bilgiler ışığında çok sayıda vatandaşın yaralandığını tespit etmiş bulunmaktayız.

*BDP Grup Başkanvekili ve Iğdır Milletvekili Pervin Buldan İstasyon Meydanı'na girdiği sırada polisin attığı gaz bombasının ayağına isabet etmesi sonucu ağır yaralanmıştır. Kendisi ile yaptığımız görüşmede, Buldan; polisin kendisini hedef alarak ateş ettiğini ve gaz bombasının ayağına isabet ettiğini beyan etmiştir. Buldan'ın gaz fişeginin ayağına isabet etmesi nedeniyle, sağ bacağının ciddi zarar gördüğü ve kemiklerde kırılmalar yaşandığı belirtilmiştir.

*BDP Grup Başkan Vekili ve Batman Milletvekili Ayla Akat ise Sur İlçesi'nden alana gitmek isterken, polisin TOMA aracından sıktığı tazyikli su ile yaralanmıştır. Ayla Akat ile yapılan görüşmede; su sıkma aracının gözünün içine su sıkılmak suretiyle kendisini direk hedef aldığını belirtmiş, bu olay sonucunda göz içerisinde ciddi problemlerin yaşandığı tespiti yapılmıştır.

*Yapılan müdahalelerde ayrıca Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, BDP Kars Milletvekili Mülkiye Birtane, BDP Diyarbakır İl Başkanı Zübeyde Zümrüt de polisin uyguladığı şiddet nedeniyle çeşitli şekillerde yaralanarak hastanelere kaldırıldıkları gözlemlenmiştir.

*Olaylarda yaralanan vatandaşların kaldırıldığı Devlet Hastanesi Acil Servisi adeta polis ablukasına alınırken, bazı vatandaşların yaralı halde hastaneye getirildikleri sırada dahi polisin şiddetine maruz kaldığı tespit edilmiştir. Hastanede müşahede altında tutulan Remzi Akkaya adlı gencin yaralı halde getirildiği hastane acil servisinde sivil polisler tarafından polis odasına alınarak öldüresiye dövüldüğü kendi beyanları ve hastanedeki görgü tanıklarının beyanlarıyla tespit edilmiştir.

*Meydana gelen olaylarda çok sayıda vatandaşın yaralandığı ve bunların Devlet Hastanesi, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi ile Universal Hastanesi'ne kaldırıldıkları, görülmüştür. Ayrıca Devlet Hastanesi'nde yaralı olarak başvuran 54 sivil vatandaşın ismine ulaşılmıştır. Valilik tarafından yapılan açıklamada, Olaylarda 76 kişinin yaralandığı, bunlardan 23'ünün polis olduğu belirtilmiştir. Ancak edindiğimiz izlenim ve gözleme göre, bu sayının daha fazla olduğu, birçok vatandaşın gözaltına alınma korkusuyla hastanelere başvurmadığı tespit edilmiştir.

KANAAT ve SONUC:

14 Temmuz günü Diyarbakır'da yapılmak istenen ve tamamen barışçıl ve demokratik taleplerin dile getirileceğine kanaat getirdiğimiz mitingin yasaklanmış olması, ülke demokrasisine vurulmuş ağır bir darbedir. Yasaklamanın ardından fiili olarak gerçekleşen engellemeler ve yapılan müdahaleler ise, ülkeyi yönetenlerin bölgemizde 30 yılı aşkındır süren Kürt meselesine nasıl yaklaştıklarının açık bir göstergesidir.

Gerçekleşen bu olaylarda, polisin bir kez daha merkezi hükümetin güç desteğini de arkasına alarak, orantısız güç kullandığı, vatandaşlara yaklaşımında düşmanca tavırlar içerisinde olduğu, gerçekleştirdiği müdahalelerde büyük bir kin ve nefretle göstericilere saldırdığı ve zaman zaman kastı aşan direk hedef alarak müdahalede bulunduğu gözlem ve tespit edilmiştir. Bu durumun başlıca sorumlusunun Diyarbakır Valisi ve emniyet güçleri olduğunu bir kez daha tekrarlamak istiyoruz.

Polisin gerçekleştirdiği müdahalede kullandığı müdahale araçlarından en dikkat çekeni TOMA araçlarından sıkılan tazyikli suyun niteliği olmuştur. Tazyikli suya maruz kalan birçok vatandaşın ve bazı yaralıların beyanları doğrultusunda, sıkılan suyun sade bir su olmadığı, içerisinde insan vücudunu ciddi oranda etkileyen kimyasal zehirli bir maddenin olduğu, suyun vücuda değmesiyle birlikte kızarıklıklar ve şişlikler meydana getirdiği tespit edilmiştir. Bu durum hastanelere kaldırılan bazı yaralılara müdahale eden doktorlarca da bizzat gözlemlenmiş ve aktarılmıştır.

Sonuç olarak, uygulanan bu yasak ve gerçekleşen olaylar, ülkemizin insan hakları konusunda ne kadar geri durumda olduğunu bize bir kez daha göstermiştir. Bu durumun çözülmesi aciliyet gerektiren Kürt meselesine katkıda bulunmayacağı aşikardır. Bizler insan hakları savunucuları olarak, her defasında dile getirdiğimiz gibi tekrar etmekte yarar görüyoruz; bu sorun yönetenlerin şu an yürüttüğü güvenlikçi politikalarla çözülmeyecektir. Bu sorunun tek çözüm yolu, sorunun muhataplarıyla gerçekleştirilecek diyalog ve müzakereden geçmektedir. Bunun için başta AKP hükümeti olmak üzere, ülkeyi yönetenlerin bir an önce diyalog kapılarını açmaları gerekmektedir.

İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ

1986